

Delphi

Villkor av mindre betydelse - domstolens möjlighet att delegera till tillsynsmyndigheten

Erica Nobel / Partner / Advokat, **Carolin Hammar** / Associate

Villkor av mindre betydelse – domstolens möjlighet att delegera till tillsynsmyndigheten

Erica Nobel / Partner / Advokat, **Carolín Hammar** / Associate

Inte sällan utnyttjar domstolen möjligheten att delegera frågor av mindre betydelse till tillsynsmyndigheten för avgörande. Vad som avses med villkor av "mindre betydelse" är däremot inte alltid lika givet.

Bakgrund

Vid tillståndsprövning enligt miljöbalken inleder domstolen med att, utifrån bl.a. hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken, bedöma om den ansökta verksamheten, med hänsyn till den lokalisering, utformning och omfattning som framgår av ansökan och med de förutsättningar som finns för att kunna begränsa utsläpp, störningar och olägenheter till en godtagbar nivå, kan tillåtas på platsen och därmed om tillstånd kan ges. Därefter fastställs det i villkor hur den verksamhet som tillståndet omfattar mer ingående får bedrivas. I villkoren anges exempelvis gränsvärde för utsläpp av vissa ämnen till luft och vatten eller vilka bullernivåer som kan godtas.

Utgångspunkten är att domstolen själv avgör samtliga frågor i målet och föreskriver de villkor som fordras. Undantag har gjorts beträffande frågor av mindre betydelse. Dessa får delegeras till tillsynsmyndigheten med stöd av bestämmelsen i 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken.

Delegering enligt 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken

Bestämmelsen i 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken har sitt ursprung i 20 § miljöskyddslagen och överfördes i sak oförändrad till miljöbalken. I förarbetena anges som förutsättning för delegation att det är frågor som inte har någon självständig betydelse för tillåtligheten. Som exempel på sådana villkor nämns den närmare tekniska utformningen av en reningsutrustning och åtgärder rörande enstaka avfallstyper som har mindre betydelse från miljöskyddssynpunkt (se prop. 1987/88:85 s. 304)

Då domstolar ofta har utnyttjat möjligheten att delegera frågor till tillsynsmyndigheten har frågan om vad som avses med "villkor av mindre betydelse" inte sällan föranlett diskussion.

Nya vägledande uttalanden från MÖD

I ett nyligen avgjort avgörande från Mark- och miljööverdomstolen "MÖD" meddelat den 14 januari 2022 (M 13523-19) gör MÖD nya vägledande uttalanden om vad som avses med "villkor av mindre betydelse".

I målet hade mark- och miljödomstolen gett tillstånd till en täktverksamhet och förordnat att de trafiksäkerhetshöjande åtgärder som behövdes på transportvägarna från tükten till utskeppningshamnen skulle utredas i en åtgärdsvalsstudie. Tillståndet skulle

tas i anspråk först när tillsynsmyndigheten konstaterat att de trafiksäkerhetshöjande åtgärderna, överenskomna inom åtgärdsvalsstudien, genomförts.

MÖD konstaterar, i likhet med vad mark- och miljödomstolen kommit fram till, att det inte finns något absolut hinder mot att uppställa villkor om att en viss åtgärd ska vara utförd innan tillståndet ska tas i anspråk. Som exempel nämner MÖD att det inte är ovanligt att igångsättandet av en tillståndsgiven verksamhet är beroende av andra beslut, exempelvis beslut om bygglov och detaljplaner. Då ett tillstånd enligt 2 kap. 6 § tredje stycket miljöbalken inte får strida mot en detaljplan förekommer det också att det beslutas om villkor med krav på detaljplaneändring innan tillstånd får tas i anspråk.

Vidare konstaterar MÖD att en förutsättning för att lämna tillstånd till en verksamhet med villkor om att en viss åtgärd ska vara utförd innan tillståndet får tas i anspråk måste vara att det är möjligt att överblicka vilka åtgärder som ska vidtas och åtgärdernas betydelse för tillåtligheten av den ansökta verksamheten. Det måste även vara möjligt att bedöma om eventuella olägenheter kan bemästras genom villkor och skyddsåtgärder. Detta kräver i regel att planeringen av vilka åtgärder som ska vidtas har kommit så långt att det finns någorlunda konkreta förslag på genomförbara åtgärder att bedöma. Som regel torde det inte vara möjligt eller lämpligt med en delegering om det är fråga om omfattande åtgärder som inte är konkret angivna och det råder osäkerhet om vad som är möjligt att genomföra.

I det nu aktuella målet gjorde MÖD bedömningen att det vid prövningen av bolagets ansökan inte kunde avgöras om verksamhetens lokalisering var lämplig utifrån kraven i 2 kap. 6 § miljöbalken då det inte fanns tillräckligt konkreta förslag på genomförbara trafiksäkerhetshöjande åtgärder som gjorde det möjligt att överblicka dessa åtgärders betydelse för tillåtligheten.

Att mark- och miljödomstolen dessutom delegerade till tillsynsmyndigheten att pröva en fråga som är

avgörande för tillåtligheten ansåg MÖD inte vara förenligt med principen om att det endast är villkor av mindre betydelse som får delegeras. MÖD upphävde mark- och miljödomstolens dom och avtog tillståndsansökan.

Slutsats

I det ovan refererade avgörandet klargör MÖD att det inte finns något absolut hinder mot att uppställa villkor om att en viss åtgärd ska vara utförd innan tillståndet ska tas i anspråk. En förutsättning för att detta ska kunna ske är dock att det vid tillståndsprövningen är möjligt att överblicka vilka åtgärder som ska vidtas och åtgärdernas betydelse för tillåtligheten av den ansökta åtgärden.

MÖD:s bedömning i det aktuella målet är dels att de åtgärder som skulle vidtas innan tillståndet kunde tas i anspråk inte var tillräckligt konkret angivna, dels att det medförde att domstolen inte kunde ta ställning till en fråga som är avgörande för tillåtligheten. Detta innebar att det slutligen skulle bli tillsynsmyndigheten som avgjorde frågan om verksamhetens tillåtlighet. Enligt MÖD var detta inte förenligt med principen om att endast villkor av mindre betydelse får delegeras.

En motsatsvis tolkning, men väl så intressant, ger vid handen att det inte tycks föreligga hinder mot att delegera ianspråktagandet av ett tillstånd till tillsynsmyndigheten under förutsättning att det vid tillståndsprövningen är möjligt att överblicka vilka åtgärder som ska vidtas samt åtgärdernas betydelse för tillåtligheten.

Kontakt

Erica Nobel / Partner / Advokat
+46 733 80 02 25, erica.nobel@delphi.se

Carolin Hammar / Associate
+46 76 772 00 79, carolin.hammar@delphi.se